

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

DO UŻYTKU
SLUZBOWEGO

Egz. Nr 1

HM/948

ppłk dypl. mgr Henryk MAJEWSKI

ZASADY OPRACOWYWANIA, ORGANIZACJI
I PRZEPROWADZANIA CWICZEŃ Z PODODDZIAŁAMI
ARTYLERII

(Skrypt)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI
KATEDRY
WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

036517

WARSZAWA

PAŹDZIERNIK

1969

Stron 26

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

DO UŻYTKU
SLUZBOWEGO

Egz. Nr 1

HM/948

ppłk dypl. mgr Henryk MAJEWSKI

ZASADY OPRACOWYWANIA, ORGANIZACJI
I PRZEPROWADZANIA CWICZEŃ Z PODODDZIAŁAMI
ARTYLERII

(Skrypt)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI KAROLINTOW
KATEDRY
WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

036517

A

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

Przechl. prot. 12657. /

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY WOJSK RAKIETOWYCH
I ARTYLERII

OG UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

egz. nr.

plk prof. J. STACHOWSKI

ppłk dypl. mgr Henryk MAJEWSKI

ZASADY OPRACOWYWANIA, ORGANIZACJI I PRZEBIOWADZANIA CWICZEN
Z PODCDDZIAŁAMI ARTYLERII

/Skrypt/

WARSZAWA

Październik

1969 r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KATEDRY SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

236517

TRESC

	str.
WSTĘP	1
I. OPRACOWANIE ĆWICZEŃ TAKTYCZNYCH Z PODODDZIAŁAMI ARTYLERII	2
1. Opracowanie myśli przewodniej ćwiczenia	4
2 a/ Zamiar i decyzja stron	5
b/ Zarys dynamiki walki	6
c/ Położenie wyjściowe	7
2. Przeprowadzenie rekonesansu	8
3. Opracowanie planu przeprowadzenia ćwiczenia ..	9
4. Opracowanie założenia	10
II. ORGANIZACJA ĆWICZEŃ TAKTYCZNYCH Z PODODDZIAŁAMI ARTYLERII	12
1. Ustalanie składu aparatu kierowniczego-rozjem- czego	13
2 a/ Wyznaczenie rozjemców	14
b/ Zadania grupy kontrolnej	15
c/ Skład i zadania grupy pozoracyjnej	15
2. Organizacja materiałowo-technicznego zabez- pieczenia	16
3. Organizacja łączności kierownictwa ćwiczenia	17
4. Opracowanie zarządzenia /rozkazu/ organiza- cyjnego	17
5. Przygotowanie aparatu kierowniczego-rozjem- czego i ćwiczących	18
III. PRZEBIEG ĆWICZENIA	19
1. Sposób prowadzenia ćwiczenia	19
2. Omówienie i ocena ćwiczenia	22
ZAKOŃCZENIE	29
BIBLIOGRAFIA	23

WSTĘP

Cwiczenia taktyczne mają na celu przygotowanie pododdziałów artylerii do działania w dowolnych warunkach bojowych.

Dają one możliwość przygotowania dowódców do praktycznego wykonywania swoich funkcyjnych obowiązków oraz zapewniają zgranie pododdziałów artylerii. W ramach ćwiczeń taktycznych istnieją możliwości pogłębiania wiedzy oraz doskonalenia nawyków ze wszystkich działów i przedmiotów szkolenia bojowego jak również wyrabiania hartu i odporności psychicznej żołnierzy w warunkach najbardziej zbliżonych do rzeczywistych sytuacji pola walki.

Cwiczenia z pododdziałami artylerii mogą być organizowane jako jedno lub dwustronne zależnie od tego czy występuje przeciwna strona działająca czy pozorowana. Przy organizowaniu i prowadzeniu ćwiczeń dwustronnych nadaje się stronom nazwy, na przykład "Strona północna" i "Strona południowa". Dwustronne ćwiczenia umożliwiają szkolenie artylerii w warunkach najbardziej zbliżonych do warunków bojowych lecz wykluczają możliwość przeprowadzenia strzelań bojowych ze względu na konieczność zachowania warunków bezpieczeństwa. Dlatego też ćwiczenia taktyczne pododdziałów artylerii połączone z ostrym strzelaniem organizuje się i przeprowadza się na poligonach jako jednostronne z pozorowaniem nieprzyjaciela.

Dla osiągnięcia wysokiego poziomu wyszkolenia i uczenia umiejętności współdziałania artylerii z pododdziałami innych rodzajów broni, pododdziały artylerii winny być powoływane na ćwiczenia wspólne z pododdziałami /oddziałami/ piechoty zmchanizowanej lub czołgów. W celu zrealizowania tak postawionych zadań program szkolenia artylerii naziemnej przewiduje odpowiednią liczbę godzin na ćwiczenia samodzielne i wspólne.

Tematy ćwiczeń samodzielnych i terminy ich przeprowadzenia określa się w kalendarzowym planie szkolenia oddziału artylerii. Tematy ćwiczeń wspólnych ustalają dowódcy ogólnowódzkowi.

Na każde ćwiczenie powołuje się pododdziały w etatowym składzie, a oprócz tego przydziela się na całe ćwiczenie lub na określony okres techniczne środki rozpoznania /stacje radiolokacyjne, pododdziały rozpoznania dźwiękowego, śmigłowce itp./.

Dowódca odpowiedzialny za przygotowanie i przeprowadzenie ćwiczenia jest zwykle kierownikiem tego ćwiczenia. Może on powierzyć opracowanie, zorganizowanie, a w niektórych wypadkach i przeprowadzenie ćwiczenia swemu zastępcy do liniowych lub szefowi sztabu. Dowódca organizujący ćwiczenia taktyczne określa jego strukturę.

Przed przystąpieniem do opracowania i organizacji ćwiczenia, kierownik ćwiczenia powinien w oparciu o realne warunki określić cele ćwiczenia oraz sporządzić plan przygotowania ćwiczenia w którym określa się terminy oraz wyznacza się osoby odpowiedzialne za wykonanie poszczególnych przedsięwzięć.

I. OPRACOWANIE ĆWICZEN TAKTYCZNYCH Z PODODDZIAŁAMI ARTYLERII

Ćwiczenie należy opracować i przygotować zawnazu. W zależności od charakteru, szerokości oraz zasięgu ćwiczenia może być ono przygotowywane przez jedną lub kilka osób. Jeśli do opracowania ćwiczenia powołuje się kilka osób to taki zespół nazywany zespołem autorskim, a jego kierownika głównym autorem.

Podstawą dla autora /zespółu autorskiego/ do opracowania ćwiczenia są:

- obowiązujące programy i plany szkoleniowe;
- regulaminy, instrukcje i inne wydawnictwa wojskowe;
- wytyczne przełożonego;
- konkretne warunki: stan wyszkolenia pododdziału, materiałowe możliwości jednostki organizującej ćwiczenia, warunki terenowe, pora roku itp.

Dowódca organizujący ćwiczenie, w wypadku gdy powołuje zespół oficerów do opracowania ćwiczenia, winien dążyć do postawienia wytycznych całemu zespołowi autorskiemu, gdyż w ten sposób zmniejsza się prawdopodobieństwo wypaczenia koncepcji dowódcy wskutek niewłaściwej interpretacji intencji przełożonego w którymś z ogniw informacji. Tym samym zapewnia się większy stopień zrozumienia myśli przewodniej dowódcy przez każdego członka zespołu autorskiego i większą sprawność oraz bezbłądność realizacji tej myśli.

- 3 -

Wytyczne dowódcy mogą zawierać następujące elementy:

- taktyczną koncepcję ćwiczenia;
- metodę przeprowadzenia ćwiczenia;
- cele, które należy osiągnąć w ćwiczeniu;
- ustalenie struktury organizacyjnej kierownictwa ćwiczenia, aparatu rozjemczego i grupy kontrolnej;
- przygotowanie kierownictwa ćwiczenia, aparatu rozjemczego i grupy kontrolnej do ćwiczenia;
- przygotowanie do ćwiczenia pozoracji;
- przygotowanie rejonu przyszłych ćwiczeń;
- organizacja łączności kierownictwa;
- organizacja materiałowo-technicznego zabezpieczenia ćwiczenia;
- zapewnienie warunków bezpieczeństwa na ćwiczeniu;
- zapewnienie tajnego dowodzenia i tajemnicy wojskowej;
- przygotowanie ćwiczących pododdziałów do ćwiczenia.

Po otrzymaniu wytycznych, autor przeprowadza szczegółową analizę tych wytycznych. W wyniku analizy członkowie zespołu autorskiego winni uzmysłwić treść tematu ćwiczenia, a więc charakter działań wojsk jednej i drugiej strony przy dwustronnych ćwiczeniach lub wojsk własnych i nieprzyjaciela przy opracowywaniu jednostronnego ćwiczenia; zdać sobie sprawę z rodzaju ćwiczenia, czy to ma być ćwiczenie pokazowe, zgrywające, kontrolne itp. Ponadto w wyniku analizy wytycznych przełożonego autor ćwiczenia winien uświadomić sobie główny cel ćwiczenia i wyodrębnić problemy, których wytyczne nie ujmowały, a które autor będzie zmuszony rozwiązać, aby osiągnąć założony cel ćwiczenia. W wyniku analizy wytycznych przełożonego, stopnia przygotowania pododdziału artylerii i niedociągnięć, które wystąpiły w tym pododdziale na poprzednich ćwiczeniach zespół autorski do przygotowania przewidzianego ćwiczenia określa /o ile dowódca nie podał w wytycznych/

- cele szkolenia;
- czas trwania ćwiczenia;
- główne zagadnienia szkolenia i orientacyjny czas na ich przerobienie;

- rejon ćwiczenia;
- skład pododdziału ćwiczącego;
- orientacyjne zużycie środków materiałowych niezbędnych do zabezpieczenia ćwiczenia;
- ogólną sytuację taktyczną.

Gdy ćwiczenie ma przygotować zespół autorski, wówczas sporządza się plan pracy zespołu. W planie tym ujmuje się zasadnicze czynności członków zespołu autorskiego oraz terminy ich realizacji.

Następną czynnością autora opracowującego ćwiczenie jest dobieranie i studiowanie odpowiedniej literatury. Przy dobieraniu literatury potrzebnej do opracowania ćwiczenia, w pierwszym rzędzie powinno się uwzględniać obowiązujące programy szkolenia, regulaminy i instrukcje, a dopiero później inne wydawnictwa związane tematycznie z ćwiczeniem. Podczas gromadzenia materiałów teoretycznych wskazane jest wyszukanie odpowiednich przykładów bojowych oraz przykładów z przeprowadzonych uprzednio ćwiczeń i manewrów. Istnieje również potrzeba zebrania i przestudiowania materiałów dotyczących poglądów naszych potencjalnych przeciwników w sprawach użycia jego wojsk w działaniach związanych z tematem opracowywanego ćwiczenia.

Studiowanie w ten sposób wybranych i skompletowanych materiałów daje możliwość zorientowania się w aktualnych poglądach na dany temat oraz pozwala wyłonić wszystkie specyficzne zagadnienia właściwe dla danego tematu i uwzględnić je w ćwiczeniu. Studiowanie aktualnych materiałów i poglądów pozwala także na sformułowanie słusznych wniosków teoretycznych oraz na opracowanie ciekawej i pouczającej myśli przewodniej ćwiczenia. W miarę studiowania materiałów teoretycznych u autora ćwiczenia kształtuje się koncepcja konstrukcji ćwiczenia.

1. Opracowanie myśli przewodniej ćwiczenia

Bardzo istotną czynnością autora ćwiczenia jest opracowanie myśli przewodniej ćwiczenia. Myśl przewodnia ćwiczenia winna być z jednej strony - koncepcją całości ćwiczenia, z drugiej zaś - podstawowym dokumentem opracowanym

w toku przygotowania ćwiczenia: planem ćwiczenia. Można stwierdzić, że myśl przewodnia ćwiczenia to idea autora ćwiczenia czy kierownika ćwiczenia, służąca jako podstawa do stworzenia skomplikowanych i pouczających sytuacji taktycznych pozwalających rozegrać w ćwiczeniu wszystkie, ustalone poprzednio, zagadnienia szkoleniowe, a tym samym osiągnąć wszystkie cele tego ćwiczenia.

Myśl przewodnią opracowuje się wykreślić na mapie, która jest jednocześnie planem ćwiczenia i obejmuje:

- nazwę tematu ćwiczenia;
- cele szkolenia - ogólne i według grup szkolnych /dla oficerów, podoficerów i szeregowców/;
- czas trwania ćwiczenia;
- zagadnienia szkoleniowe i czas ich przerobienia;
- podział ćwiczenia na etapy wg wytycznych i ich treść;
- sytuację wyjściową: położenie i charakter działania nieprzyjaciela; położenie oddziału /pododdziału/, któremu dywizjon /bateria/ został przydzielony lub który wspiera; położenie sąsiadów i położenie dywizjonu /baterii/ w określonym czasie przy przerabianiu każdego zagadnienia szkolenia;
- sytuację taktyczną i sytuację wprowadzającą według etapów ćwiczenia.

Wszystkie elementy graficznej części myśli przewodniej wykonuje się na mapie o skali 1:50000. Sytuację wyjściową i pozostałe sytuacje taktyczne wrysowuje się z dokładnością do dwóch szczebli w dół.

a/ Zamiar i decyzja stron

Zamiar stron ogólnowojskowego ćwiczenia wspólnego opracowuje się przeważnie o jeden szczebel wyżej. W niektórych wypadkach może być on opracowany o dwa szczeble wyżej od szczebla rozgrywanego w ćwiczeniu z uwzględnieniem przebiegu poprzedzających działań.

Natomiast podczas opracowywania ćwiczeń samodzielnych, decyzje ogólnowojskowe opracowuje się dla tego szczebla, na którym przewiduje się wykorzystanie pododdziału artylerii grającego w ćwiczeniu.

Tło ogólnowojskowe zamiaru stron ćwiczenia samodzielnego dywizjonu artylerii może obejmować: szczebel dywizji - w odniesieniu do dywizjonu, wykorzystanie którego podczas opracowywanego ćwiczenia, przewiduje się w bezpośredniej dyspozycji dowódcy dywizji; szczebel pułku - w odniesieniu do dywizjonu przydzielonego pułkowi zmechanizowanemu /czołgów/; szczebel batalionu - o ile dywizjon został podporządkowany dowódcy batalionu. Działanie baterii w składzie dywizjonu może być rozpatrywane na tym samym tle co dywizjon, w skład którego bateria wchodzi. Natomiast, jeśli bateria została przydzielona batalionowi /kompanii/, działanie jej rozpatrujemy na tle działania batalionu /kompanii/.

Tło taktyczne zamiaru stron samodzielnego ćwiczenia, pododdziałów artylerii przeciwpancernej stanowiących odwód przeciwpancerny określonego szczebla lub wchodzących w skład tego odwodu, powinno obejmować ten szczebel, na którym rozgrywany odwód występuje.

Tło specjalistyczne /artyleryjskie/ ćwiczenia samodzielnego jest bardzo istotną, a zatem wymagającą bardzo wyraźnego wyeksponowania, częścią składową zamiaru stron. Tło takie najczęściej jest opracowywane o jeden szczebel wyżej od szczebla rozgrywanego w ćwiczeniu. Całość tła specjalistycznego przedstawia się w ogólnych zarysach, a elementy dotyczące pododdziału artylerii rozgrywanego w ćwiczeniu podaje się szczegółowo.

Zamiar stron musi być zawsze realny i w pełni uzasadniony aktualnie obowiązującymi poglądami taktycznymi.

b/ Zarys dynamiki walki

Zarys dynamiki walki ćwiczącego pododdziału artylerii przedstawia się na mapie myśli przewodniej ćwiczenia. Wyraża ona koncepcję rozegrania walki i obrazuje przewidywany rozwój działań pododdziałów /oddziałów/ własnych i nieprzyjaciela.

Opracowanie dynamiki walki polega na ustaleniu i graficznym przedstawieniu w szczegółach, uwzględniających wszystkie elementy ugrupowania bojowego, sytuacji, które obrazowałyby położenie i charakter działań bojowych wojska własnych oraz nieprzyjaciela w czasie i przestrzeni z dokładnością o jeden

dwa szczeble w dół od szczebla rozgrywanego w ćwiczeniu.

Przy ustaleniu poszczególnych położzeń należy kierować się celami i zagadnieniami szkoleniowymi oraz wypracowaniem odpowiednich instrukcji odnośnie ilości i rodzaju zadań bojowych, jakie pododdział artylerii może wykonać w ramach danego ćwiczenia.

W ćwiczeniach samodzielnych pododdziałów artylerii przebieg dynamiki walki ustala się i opracowuje się zawczasu łącznie z decyzjami ogólnowojskowymi. W tym wypadku decyzja dowódcy ogólnowojskowego rozpracowuje się szczegółowo gdyż w toku ćwiczenia będą one podawane przez kierownika ćwiczenia lub rozjemcę dowódcy ćwiczącego pododdziału artylerii. A więc będą służyły za podstawę do podjęcia decyzji specjalistycznej /artyleryjskiej/.

Opracowanie zarysu dynamiki walki zapewnia, rozegranie wszystkich zagadnień szkoleniowych, niezbędnych do osiągnięcia ustalonych celów i ułatwia prowadzenie ćwiczenia.

c/ Położenie wyjściowe

Położenie wyjściowe ma obrazować położenie stron w momencie rozpoczęcia ćwiczenia zgodnie z jego tematem. Ćwiczenia z wojskami muszą rozpoczynać się z chwilą wyjścia z garnizonu, a każdy przejazd do rejonu ćwiczeń musi stanowić część składową ćwiczenia. Stronę przeciwną należy przedstawić odpowiednio do położenia wojsk własnych z uwzględnieniem poprzednich działań.

Ustawianie obu stron w położeniu wyjściowym w dużej mierze zależy od celów szkoleniowych, jakie należy osiągnąć w wyniku danego ćwiczenia. Jeśli na przykład jednym z celów ćwiczenia jest nauczenie, względnie doskonalenie w organizacji przemarszów wojsk na dużą odległość wówczas stroną ćwiczącą i przeciwną należy tak ustawić w położeniu wyjściowym, aby była pełna podstawa i warunki do osiągnięcia tego celu.

O ile zakłada się, że rezultat walki w ćwiczeniu dwustronnym ma zależeć wyłącznie od ćwiczących, od ich umiejętności wykorzystania błędów przeciwnika, to obie strony ćwiczące muszą mieć równe szanse wygrania walki. W takich wypadkach położenie wyjściowe stron winno być tak skonstruowane, aby zakładając bezbłędną i idealną działalność dowódców obu stron

nie można było z góry wytypować zwycięzcy.

Położenie wyjściowe opracowuje się na mapie myśli przewodniej w legendzie położenia wyjściowego zazwyczaj podaje się dane niezbędne do właściwej oceny położenia jak: dotychczasowe wzmocnienie; dotychczasowy podział sił i środków ćwiczącego szczebla; straty jednej i drugiej strony itp.

2. Przeprowadzenie rekonesansu

Jeśli opracowywane ćwiczenie ma być prowadzone w terenie wówczas niezbędne jest skonfrontowanie całej myśli przewodniej lub niektórych jej elementów z terenem. Niektóre elementy myśli przewodniej jak: decyzje stron, dynamikę walki; położenie wyjściowe stron można opracować bezpośrednio w terenie.

Podczas rekonesansu należy określić:

- czy dany teren zapewnia przerobienie przewidywanych zagadnień, a jeśli nie to jakie zmiany należy wprowadzić do myśli przewodniej ćwiczenia;
- rejon rozmieszczenia pododdziału artylerii biorącego udział w ćwiczeniu przed rozpoczęciem ćwiczenia; położenie nieprzyjaciela i własnych oddziałów /pododdziałów/ ogólnowojskowych w położeniu wyjściowym; rejon zbiórki pododdziału po zakończeniu ćwiczenia;
- czas niezbędny do przerobienia każdego zagadnienia szkolenia;
- położenie nieprzyjaciela i pododdziałów własnych oraz charakter sytuacji wprowadzających w toku ćwiczenia;
- pozorację pola walki i celów w toku ćwiczenia;
- prawdopodobne rejony stanowisk ogniowych, miejsca rozmieszczenia stanowisk dowódczo-obszernych oraz punktów obserwacyjnych, stacji radiolokacyjnych, punktów dwubocznej obserwacji oraz rubieży rozwinięcia pododdziałów rozpoznania dźwiękowego;
- punkty rozmieszczenia grupy kontrolnej;
- miejsca rozmieszczenia grupy oficerów podczas prowadzenia ćwiczeń pokazowych;
- charakter i zakres prac inżynierskich przy urządzeniu stanowisk ogniowych, punktów obserwacyjnych itp.

3. Opracowanie planu przeprowadzenia ćwiczenia

Plan przeprowadzenia ćwiczenia jest zasadniczym dokumentem kierownika ćwiczenia. Winien on określać: sposób przeprowadzenia ćwiczenia; czynności aparatu kierowniczo-rozjemczego; czynności ćwiczących. Służy on do sprawnego przeprowadzenia ćwiczenia. Plan przeprowadzenia ćwiczenia powinien być opracowany w formie dogodnej do posługiwania się nim w warunkach polowych. Najczęściej sporządza się go na mapie myśli przewodniej ćwiczenia według etapów ćwiczenia.

3 Plan przeprowadzenia ćwiczenia obejmuje:

- temat ćwiczenia oraz cele szkoleniowe dla ćwiczącego pododdziału artylerii;
- etapy ćwiczenia, zagadnienia szkoleniowe w każdym etapie i czas przeznaczony na ich przerobienie;
- kolejność i treść pracy kierownictwa, grupy kontrolnej i rozjemców w toku ćwiczenia;
- zadania wykonywane przez pododdział artylerii w każdym etapie ćwiczenia;
- orientacyjny czas zakończenia ćwiczenia oraz przedsięwzięcia wykonywane przez ćwiczący pododdział po zakończeniu ćwiczenia;
- czas i miejsce przeprowadzenia omówienia.

W wypadku przeprowadzenia ćwiczenia ze strzelaniem amunicją bojową plan uzgadnia się z komendantem ośrodka szkolenia poligonowego /poligonu/. W tym wypadku sporządza się oddzielnie plan przeprowadzenia indywidualnych strzelań egzaminacyjnych. Jest on roboczym dokumentem kierownika ćwiczenia i powinien zawierać:

- stanowiska, stopnie i nazwiska strzelających;
- numery wykonywanych zadań ogniowych zgodnie z "Programem strzelań";
- sposoby przygotowania danych początkowych i warunki strzelania;
- zużycie amunicji;
- wykorzystywane do strzelania środki rozpoznania i obsługi;
- pododdziały wyznaczone do wykonania zadań;
- rejony punktów obserwacyjnych i stanowisk ogniowych.

Oprócz planu przeprowadzenia ćwiczenia i planu przeprowadzenia strzelań opracowuje się plan pozoracji, który jest niezbędnym dokumentem roboczym dla sprawnego przeprowadzenia ćwiczenia. Opracowuje go autor ćwiczenia lub dowódca grupy pozoracyjnej na mapie o dużej skali.

Podstawą do sporządzania tego dokumentu jest plan przeprowadzenia ćwiczenia, dane z rekonesansu rejonu ćwiczenia oraz ilość posiadanych środków pozoracji.

W planie pozoracji zaznacza się:

- rozmieszczenie celów /ich współrzędne/;
- charakter ich rozbudowy i maskowania;
- sposób oznaczania i pozorowania celów;
- siły i środki przeznaczone do oznaczania i pozorowania;
- czas rozpoczęcia oraz zakończenia pozorowania.

Na podstawie planu pozoracji sporządza się zapotrzebowanie na pozorację, które wysyła się w celu zrealizowania do komendy ośrodka szkolenia poligonowego /poligonu/. Przy sporządzaniu zapotrzebowania, należy uwzględniać możliwości ośrodka.

4. Opracowanie założenia

Po zatwierdzeniu myśli przewodniej ćwiczenia opracowuje się założenie do tego ćwiczenia.

Założenie ma na celu dostarczenie ćwiczącym niezbędnych danych wyjściowych o położeniu wojsk własnych i nieprzyjaciela, a także odnośnie sposobu przygotowania się ćwiczących do ćwiczenia.

Założenie opracowuje się na podstawie myśli przewodniej, planu przeprowadzenia ćwiczenia oraz położenia wyjściowego. W ćwiczeniach jednostronnych założenia opracowuje się tylko dla strony ćwiczącej, zaś w ćwiczeniach dwustronnych - dla każdej ze stron.

Założenia redaguje się w krótki i zwięzły sposób. Mogą one zawierać następujące rodzaje:

- położenie ogólne;
- położenie szczegółowe;
- sytuację poszczególnych rodzajów wojsk i służb;

- wiadomości dodatkowe;
- praca do wykonania.

W rozdziale "położenie ogólne" - podaje się krótko dotychczasowy przebieg działań wojsk własnych i przeciwnika; ich obecne położenie oraz charakter przewidywanych działań. Ponadto rozdział ten może zawierać dane o sąsiadach i sytuacji w powietrzu. Położenie ogólne to nic innego jak tło, na podstawie którego rozwiną się działania szczebla ćwiczącego. Na podstawie danych położenia ogólnego ćwiczący powinien zrozumieć, jakie miejsce w ćwiczeniu zajmuje szczebel ćwiczący i jaką rolę ma on spełnić w toku ćwiczenia.

W rozdziale "położenie szczegółowe" - podaje się dotychczasowy przebieg działań szczebla ćwiczącego oraz położenia wyjściowe wojsk własnych i nieprzyjaciela w chwili rozpoczęcia ćwiczenia z dokładnością o jeden-dwa szczeble w dół. Szczegółowe dane uzupełniające treść tego rozdziału zawiera szkic położenia wyjściowego, który załącza się do założenia. W niektórych wypadkach rozdział ten może również zawierać dane dotyczące przyszłego działania bojowego.

Następne kolejne rozdziały "sytuacja poszczególnych rodzajów wojsk i służb" - będą obrazowały sytuacje: wojsk raketowych i artylerii, kwatermistrzostwa, łączności i innych rodzajów wojsk czy służb w zależności od założonych celów ćwiczenia. Dane dotyczące rodzajów i służb mogą być podawane nie w założeniu ^{100%} na szkicu położenia wyjściowego.

W ćwiczeniach samodzielnych pododdziałów artylerii wszystko to, co dotyczy szczebla ćwiczącego, należy podawać w położeniu szczegółowym, natomiast wyodrębnić sytuacje poszczególnych rodzajów wojsk i służb współdziałających z ćwiczącym pododdziałem artylerii.

W rozdziale "wiadomości dodatkowe" - podaje się takie dane, które ze względu na ich treść nie zostały podane w poprzednich rozdziałach, a bez których nie można właściwie ocenić położenia. Mogą to być dane dotyczące terminów pracy przełożonego; charakterystyka terenu, prognoza pogody itp.

W ostatnim rozdziale założenia "praca do wykonania" - podaje się wskazówki odnośnie przygotowania się szkolenych do ćwiczenia. Na przykład co szkolenie muszą wykonać do czasu rozpoczęcia ćwiczenia, jaką literaturę mają przestudiować

przed ćwiczeniem. W zależności od konkretnych warunków i potrzeb rozdział ten może zawierać także inne niezbędne dane.

Do założenia, w zależności od potrzeby opracowuje się szereg załączników jak: szkic położenia wyjściowego, wyciąg z arkusza identyfikacji nieprzyjaciela, różne zestawienia dotyczące stanu liczebnego organizacji, dyslokacji i zaopatrzenia wojsk oraz inne dane.

Szkic położenia wyjściowego opracowuje się na podstawie mapy myśli przewodniej ćwiczenia. Na szkicu tym dane o przeciwniku powinny być niepełne, aby tym samym zmusić szkolenych do przeprowadzenia szczegółowej oceny przeciwnika w warunkach zbliżonych do rzeczywistego pola walki. Forma pozostałych załączników może być dowolna, a ich treść powinna odpowiadać rzeczywistości.

x

x x

Należy z całą stanowczością podkreślić, że czynności związane z opracowaniem ćwiczenia, a szczególnie forma i treść poszczególnych dokumentów, opisane w niniejszej pracy nie mogą być traktowane jako szablon, a stanowią jedynie próbę uogólnienia dotychczasowych doświadczeń w opracowywaniu ćwiczeń z pododdziałami artylerii. Opracowując ćwiczenia należy każdorazowo uwzględniać konkretne warunki i potrzeby oraz do nich dostosować formę i treść, a także zakres dokumentów.

II. ORGANIZACJA ĆWICZEŃ TAKTYCZNYCH Z PODODDZIAŁAMI ARTYLERII

Organizatorem zarówno samodzielnych jak i wspólnych ćwiczeń jest dowódca odpowiedzialny za szkolenie pododdziału artylerii lub oddziału /pododdziału/ ogólnowojskowego.

Odpowiedzialny za organizację ćwiczenia, winien uwzględnić szereg czynników mających bezpośredni wpływ na przygotowanie i prowadzenie ćwiczenia. Winien on każdorazowo uwzględniać: poziom wyszkolenia taktycznego; kwalifikacje fachowo-wojskowe; poziom zgrania pododdziału itp.

Zakres pracy organizującego /współorganizujących/ ćwiczenie będzie zależał od różnych czynników, jak na przykład:

czy ćwiczenie będzie wspólne, czy samodzielne; czy będzie jednostronne czy dwustronne; czy zostanie powołany aparat rozjemczy itp.

Ponadto zakres czynności i prac związanych z organizacją ćwiczenia powinien być zawsze taki, aby z jednej strony zapewniał przebiegowi ćwiczenia planowany charakter, z drugiej^{3a} strony szkolonym umożliwił wykazanie maksimum własnej inicjatywy.

W niniejszym skrypcie zostaną naświetlone następujące przedsięwzięcia:

- ustalanie składu aparatu kierowniczo-rozjemczego;
- organizowanie materiałowo-technicznego zabezpieczenia;
- organizowanie łączności kierownictwa ćwiczenia;
- opracowywanie zarządzenia /rozkazu/ organizacyjnego;
- przygotowywanie aparatu kierowniczo-rozjemczego i ćwiczących;

Kolejność wymienionych czynności organizacyjnych może być różna i każdorazowo będzie zależeć od konkretnych warunków, w których organizuje się ćwiczenie. Często szereg wymienionych przedsięwzięć będzie wykonywanych równoległe.

1. Ustalanie składu aparatu kierowniczo-rozjemczego

W ćwiczeniach samodzielnych aparat kierowniczo-rozjemczy jest zawsze mniejszy niż w ćwiczeniach wspólnych. Ponadto im niższy szczebel ćwiczenia tym skład aparatu kierowniczo-rozjemczego będzie mniejszy. Najistotniejszym zadaniem, które należy rozwiązać przy ustalaniu aparatu kierowniczo-rozjemczego, jest zapewnienie przez ten aparat osiągnięcia w maksymalnym stopniu celu ćwiczenia.

Aparat kierowniczo-rozjemczy może składać się z:

- kierownictwa ćwiczenia;
- rozjemców;
- grupy kontrolnej;
- grupy /pododdziału/ pozoracji.

W skład kierownictwa ćwiczenia mogą wchodzić:

- kierownik ćwiczenia;
- zastępcy kierownika ćwiczenia;
- sztab kierownictwa.

Sztab kierownictwa ćwiczenia samodzielnie kompletuje się spośród etatowych oficerów sztabu i służb jednostki artylerijskiej przeprowadzającej ćwiczenie, natomiast sztab kierownictwa ćwiczenia wspólnego organizuje się spośród oficerów sztabu ogólnowojskowego oraz oficerów rodzajów broni i służb.

a/ Wyznaczenie rozjemców

Rozjemców z zasady wyznacza się przy dowódcy i sztabie dywizjonu, dowódcach baterii i oficerach ogniowych w celu kontroli działania szkolonych i udzielania pomocy kierownikowi w czasie ćwiczenia. Zarówno stanowiskami, jak i stopniem wojskowym nie powinni oni być niżsi ani młodsi od dowódców, przy których zostali wyznaczeni na rozjemców.

Rozjemcy obowiązani są:

- stwarzać sytuacje przy przerabianiu poszczególnych zagadnień, zgodnie z planem ćwiczenia;

- kontrolować działanie ćwiczących pododdziałów i ich dowódców, a także wykonywanie otrzymanych komend i rozkazów;

- wymagać od dowódców i pododdziałów wykonania wszystkich przedsięwzięć związanych z dowiązaniem topogeodezyjnym, przygotowaniem meteorologicznym, balistycznym i technicznym, a także wyboru i zastosowania najbardziej dokładnego sposobu przygotowania danych do strzelania w istniejącej sytuacji;

- kontrolować przestrzeganie przez pododdziały środków bezpieczeństwa;

- określać czas wykonywania komend i rozkazów /rozwinięcia w ugrupowanie bojowe, przesunięcia, wykonania zadania ogniowego itd/.

Rozjemcy na stanowiskach ogniowych powinni kontrolować prawidłowość obliczania nastaw do strzelania, prawidłowość podawania komend do otwarcia ognia i nie zezwalać na otwarcie ognia, jeśli wykonanie komendy może doprowadzić do naruszenia warunków bezpieczeństwa. Ponadto obowiązani są oni znać nastawy przyrządów celowniczych dział /moździerzy, wozów bojowych/ odpowiadające granicom strefy ognia na poligonie z zajętego stanowiska ogniowego.

Rozjemcy w toku ćwiczenia mogą występować w różnych rolach, lecz w żadnym wypadku nie mogą zastępować szkolonych.

Po zakończeniu ćwiczenia każdy rozjemca powinien zameldować kierownikowi ćwiczenia swoje wnioski i uwagi dotyczące działania kontrolowanego pododdziału.

b/ Zadania grupy kontrolnej

Grupę kontrolną organizuje kierownik ćwiczenia w celu kontroli:

- dokładności przygotowania nastaw określonych do strzelania w dywizjonie i bateriach;
- dowiązanie topograficznego stanowisk ogniowych;
- określenia współrzędnych celów i uchyleń wybuchów od celu oraz do wykonywania innych zadań.

Wychodząc z konieczności wykonywania tych zadań grupa kontrolna może być organizowana w następującym składzie:

- rachmistrz z przyrządem kierowania ogniem;
- drużyna rozpoznawcza, która rozwija dwuboczną obserwację z zadaniem wcinania celów i określania uchyleń wybuchów od celów;
- dalmierzysta z dalmierzem;
- drużyna topograficzna lub autotopograf do kontroli dokładności prac topograficznych.

c/ Skład i zadania grupy pozoracyjnej

Pozorowanie oraz oznaczanie sił i środków ogniowych nieprzyjaciela w toku ćwiczenia zabezpiecza poglądowość jego działania, zmusza ćwiczących do prowadzenia ciągłego rozpoznania, pozwala na określenie położenia celów w terenie i wciągnięcie ich środkami pododdziału.

Pozorowanie i oznaczenie celów winno odpowiadać taktycznej myśli ćwiczenia. W terenie niezbędne jest realne oznaczenie poszczególnych elementów ugrupowania bojowego nieprzyjaciela /transzeje, baterie artylerii, środki ogniowe, punkty oporu itd/.

Obecnie, gdy w ślad za wykryciem celu oddziałującej się nań ogniem, pozorowanie nieprzyjaciela bezpośrednio przez żołnierzy stwarza trudności pod względem powiązania zagadnień strzelania i kierowania ogniem ze szkoleniem taktycznym. Dlatego też należy dążyć do tego, aby cele pozorowano sposobem

elektrycznym, przy szerokim wykorzystaniu pomysłów usprawniających.

Grupa pozoracyjna zależnie od zadań, które powinna wykonać, może być zorganizowana w następującym składzie: dowódca grupy /oficer/; dwie-trzy drużyny po dwóch-pięciu ludzi pod dowództwem podoficerów i dwóch-czterech radiotelefonistów z radiostacjami /po jednym radiotelefonście do każdej drużyny/.

Zadania do pozoracji stawia sztab organizujący ćwiczenie. Przy stawianiu grupie pozoracyjnej zadań konieczne jest wskazać:

- gdzie i co pozorować;
- kolejność pozorowania i czas jego trwania;
- sygnał rozpoczęcia pozorowania;
- zużycie środków;
- sposób przechodzenia na kolejne punkty pracy;
- miejsce zbiórki grupy po wykonaniu zadań.

Zadania grupie pozoracyjnej można niekiedy postawić w czasie udokładniania myśli przewodniej ćwiczenia w terenie.

2. Organizacja materiałowo-technicznego zabezpieczenia

Zabezpieczenie materiałowo-techniczne wywiera istotny wpływ na przebieg ćwiczenia. Stanowi ono złożony problem i jest pracochłonne, w związku z czym w organizowaniu zabezpieczenia materiałowo-technicznego oprócz dowódcy i szefa sztabu winni brać udział: kwatermistrz; zastępca dowódcy ds technicznych oraz szefowie rodzajów broni i służb.

Przy opracowywaniu tego zagadnienia należy uwzględnić dwa aspekty. Z jednej strony obejmuje ono przygotowanie niezbędnych danych, które będą stanowiły dla ćwiczących podstawę do organizacji materiałowo-technicznego zabezpieczenia w konkretnym ćwiczeniu i będą zarazem częścią składową ćwiczenia. Z drugiej strony organizacja materiałowo-technicznego zabezpieczenia polega na przygotowaniu dla aparatu kierowniczo-rozjemczego i pododdziału ćwiczącego środków oraz materiałów niezbędnych do przeprowadzenia ćwiczenia i udziału w nim.

W zakresie organizacji materiałowo-technicznego zabezpieczenia należy:

- określić i przygotować niezbędną ilość map, materiałów piśmiennych i kreślarskich oraz przyrządów, urządzeń technicznych itp;

- określić sposób żywienia oraz przygotować do tego celu personel i punkty żywienia;

- przygotować miejsca pracy, odpoczynku oraz zorganizować ich ochronę i obsługę;

- przygotować transport i materiały pędne oraz smary zabezpieczające niezbędny przebieg transportu;

- określić i przygotować niezbędną ilość broni, amunicji, sprzętu bojowego i innego wyposażenia oraz środków łączności, pozoracji itp.

Materiałowo-techniczne zabezpieczenie ćwiczenia organizuje się według wytycznych dowódcy lub szefa sztabu.

W trakcie organizowania materiałowo-technicznego zabezpieczenia ćwiczeń należy określić potrzeby, zbadać możliwości i ostatecznie ustalić ilość i rodzaj niezbędnych środków materiałowych oraz sposób ich wykorzystania.

3. Organizacja łączności kierownictwa ćwiczenia

System łączności kierownictwa ćwiczenia powinien zapewnić sprawne kierowanie ćwiczeniem oraz możliwość porozumienia się oficerów aparatu kierowniczo-rozjemczego między sobą. Łączność kierownictwa może być zapewniona technicznymi środkami łączności, a ponadto środkami ruchomymi i sygnałami świetlnymi.

Łączność kierownictwa ćwiczenia może obejmować: kierownictwo ćwiczenia, rozjemców, grupę kontrolną oraz pozorację pola walki. Łączność ta powinna być zorganizowana i rozbudowana przed rozpoczęciem ćwiczenia.

Za organizację łączności odpowiada szef łączności kierownictwa, który ją organizuje na podstawie wytycznych kierownika lub szefa sztabu ćwiczenia.

4. Opracowanie zarządzenia /rozkazu/ organizacyjnego

Zarządzenie organizacyjne z jednej strony pozwala na terminowe przygotowanie się do ćwiczeń pododdziału ćwiczącego, z drugiej zaś usankcjonowuje sprawy związane z organizacją i przebiegiem ćwiczenia.

Zarządzenie organizacyjne wydaje się po opracowaniu ćwiczenia i rozwiązaniu podstawowych problemów związanych z organizowaniem ćwiczenia.

Zarządzenie organizacyjne winno określać:

- kiedy, gdzie i na jaki temat zostanie przeprowadzone ćwiczenie;
- rodzaj ćwiczenia;
- skład ćwiczącego pododdziału oraz pododdziałów zabezpieczających ćwiczenia;
- skład kierownictwa, aparatu rozjemczego i grupy kontrolnej;
- skład pozoracji oraz zagadnienia związane z organizacją pozoracji;
- sposób zabezpieczenia ćwiczenia /polityczne, materiałowo-techniczne, kwatermistrzowskie itp./;
- przedsięwzięcia mające na celu zapewnienie przygotowania aparatu kierowniczo-rozjemczego i ćwiczących do ćwiczenia;
- termin osiągnięcia gotowości do ćwiczenia.

W zarządzeniu organizacyjnym wymienia się osoby odpowiedzialne za wykonanie poszczególnych czynności.

Zarządzenie organizacyjne podaje się do wiadomości wszystkim zainteresowanym w terminie zapewniającym możliwość wykonania wszystkich przedsięwzięć związanych z przygotowaniem ćwiczenia.

5. Przygotowanie aparatu kierowniczo-rozjemczego i ćwiczących

Wynik każdego przedsięwzięcia szkoleniowego w dużej mierze zależy od stopnia przygotowania się do jego realizacji, zarówno aparatu kierowniczo-rozjemczego, jak i ćwiczących. Dlatego dokładne przygotowanie się wymienionych jest zawsze warunkiem pomyślnego przebiegu ćwiczenia. Zakres, forma i treść tego przygotowania zależą od wielu czynników.

Przygotowanie kierownictwa, rozjemców, grupy kontrolnej oraz pozoracji stanowi jedno z ważniejszych przedsięwzięć zapewniających sprawne i pouczające przeprowadzenie ćwiczenia z pododdziałami artylerii, jak również otrzymanie niezbędnych materiałów do oceny ćwiczących wojsk.

W ramach przygotowania się oficerów aparatu kierowniczo-rozjemczego, przed instruktażem prowadzonym przez kierownika ćwiczenia /dowódcę organizującego ćwiczenia/, winni ci oficerowie zapoznać się z treścią zarządzenia organizacyjnego oraz ze swoimi prawami i obowiązkami, które zawarte są w "Instrukcji przeprowadzenia ćwiczeń taktycznych". Następnie winni pobrać mapy i inne dokumenty przygotowane dla poszczególnych oficerów oraz przestudiować je.

Instruktaż do ćwiczenia przeprowadza dowódca /kierownik/ ćwiczenia na sali i w terenie lub tylko w terenie. W wyniku instruktażu każdy oficer z aparatu kierowniczo-rozjemczego musi zdać sobie sprawę ze swej roli w danym ćwiczeniu, z metody kierowania ćwiczeniem, ze sposobu wzajemnej współpracy i rozpoznawania się, ze sposobu rozgrywania poszczególnych fragmentów ćwiczenia i składania meldunków. Podczas instruktażu do ćwiczenia podaje się oficerom aparatu kierowniczo-rozjemczego jakimi środkami dysponować będą i w jakim zakresie będą mogli te środki wykorzystywać.

Przygotowanie pododdziałów artylerii do ćwiczeń obejmuje szereg różnych przedsięwzięć zarówno nakazanych przez kierownika ćwiczenia jak i realizowanych z inicjatywy dowódców pododdziałów.

Przed ćwiczeniami taktycznym w pododdziałach przeprowadza się kontrolę:

- znajomości sprzętu bojowego i jego parametrów eksploatacyjno-technicznych;
- praktycznych umiejętności żołnierzy pododdziału w wykonywaniu swoich obowiązków funkcyjnych;
- stanu technicznego uzbrojenia specjalnego i przyrządów.

III. PRZEBIEG ĆWICZENIA

1. Sposób prowadzenia ćwiczenia

Pododdziały artylerii na ćwiczenia mogą wyjeżdżać po zarządzeniu alarmu lub bez. Zależnie od potrzeb i wskazówek kierownika ćwiczenia dywizjon /bateria/ może wyjeżdżać na ćwiczenia z rejonu zakwaterowania lub z rejonu ześrodkowania.

Przykładowo, jeśli ćwiczący pododdział znajduje się na poligonie, to ćwiczenia mogą rozpocząć się bez wymarszu w rejon ześrodkowania. Jeśli natomiast pododdział ten przed rozpoczęciem ćwiczenia znajduje się w rejonie zakwaterowania, to ćwiczenie celowo jest rozpoczynać od wymarszu w rejon ześrodkowania. Przy czym jeśli ćwiczenie jest zaplanowane na poligonie, zależnie od odległości do poligonu marsz może wykonać własnymi środkami transportowymi lub może być przewieziony transportem kolejowym.

W toku marszu dywizjonu /baterii/ w rejon rozpoczęcia ćwiczenia, celowo jest przerobienie zagadnień:

- działanie w czasie napadu Lotnictwa nieprzyjaciela oraz przy pokonywaniu odcinków terenu skażonego środkami chemicznymi lub promieniotwórczymi;
- odparcie z marszu ataku czołgów nieprzyjaciela.

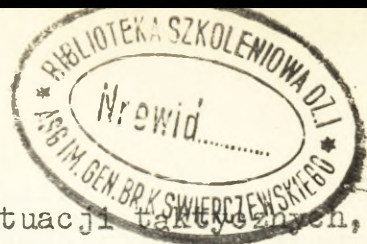
W rejonie ześrodkowania kierownik ćwiczenia i rozjemcy winni sprawdzić stan sprzętu uzbrojenia, środków ciągu, przyrządów i sprzętu będącego na wyposażeniu; jego ułożenie na pojazdach, wyposażenie osobiste żołnierzy i znajomość instrukcji o zachowaniu środków bezpieczeństwa podczas ćwiczeń. Po sprawdzeniu i wskazaniu ćwiczącym niedociągnięć należy wydzielić czas potrzebny na usunięcia stwierdzonych usterek.

Cwiczenie dywizjonowe i bateryjne prowadzi się z zasady bez jakiegokolwiek przerw operacyjnych i w dużym tempie, co odpowiada charakterowi współczesnej walki.

W toku ćwiczenia należy stwarzać skomplikowane sytuacje taktyczne, które wymagają śmiałych i pełnych inicjatyw decyzyjnych oraz aktywnych działań.

Sytuację taktyczną podaje i rozwija kierownik ćwiczenia z rozjemcami, wykorzystując szeroko pozorację i oznaczenie pola walki. Podawane sytuacje powinny spowodować wykonywanie różnorodnych ogni przez dywizjon /baterię/, likwidację skutków stosowania broni masowego rażenia, zmianę ugrupowania bojowego i inne działania.

W wypadku, gdy dowódca ćwiczącego pododdziału podejmuje niesłuszną decyzję kierownik ćwiczenia powinien zażądać jej uzasadnienia, a w razie konieczności wysłuchać wniosków z oceny położenia.

W celu skomplikowania dalszych sytuacji taktycznych, a także wprowadzenia zmian w podjęte przez szkolonych dowódców decyzje, kierownik ćwiczenia i rozjemcy przy odpowiednich dowódcach mogą podawać decyzję za dowódców ogólnowojskowych, nowe dane o działaniu nieprzyjaciela przy wykorzystaniu środków pozoracji, straty w pododdziałach "uczynić niezdolnym do walki" poszczególnych dowódców, obezwładnić punkty dowodzenia itd.

Przy przerabianiu w czasie ćwiczenia zagadnienia obezwładnienia kolumn nieprzyjaciela przez dywizjon wskazane jest wykorzystywanie śmigłowca przy jednoczesnym pozorowaniu ruchu czołgów /samochodów/ nieprzyjaciela. W tym wypadku wykorzystuje się tarczo-ciągi jeśli ćwiczenie odbywa się na poligonie lub samochody i makiety czołgów /samochodów/ jeśli ćwiczenie odbywa się poza poligonem.

Jeśli nie ma możliwości wykorzystania śmigłowca, to położenie kolumn wskazuje kierownik ćwiczenia.

Podczas prowadzenia ćwiczeń połączonych ze strzelaniem amunicją bojową, należy dążyć do tego, aby we wszystkich wypadkach miejsca wybuchów pocisków były obserwowane z naziemnych punktów obserwacyjnych. Pozwoli to określić dokładność wykonania zadań ogniowych przez wcięcie wybuchów, a następnie podać szkolonym wyniki ogni pododdziału ćwiczącego.

Dowódca i sztab ćwiczącego dywizjonu /baterii/ powinni systematycznie zbierać dane z rozpoznania uzyskane przez etatowe i przydzielone pododdziały rozpoznawcze, analizować je i na tej podstawie podejmować słuszne decyzje dotyczące obezwładnienia nieprzyjaciela.

Za prowadzenie rozpoznania pododdziały ocenia się z uwzględnieniem ilości i dokładności wcięć pozorowanych i oznaczonych celów.

Wykonywanie zadań ogniowych w każdym wypadku powinno wynikać z zaistniałej sytuacji taktycznej. Taka metoda prowadzenia ćwiczeń stawia ćwiczącego w sytuacji najbardziej zbliżonej do warunków realnego pola walki.

Czas wcinają i zapisują rozjemcy przy odpowiednich dowódcach.

W toku całego ćwiczenia należy stwarzać sytuacje wymagające prowadzenia ogni z obserwacji co zmusza ćwiczących do wykonywania różnorodnych indywidualnych strzelań bojowych podczas ćwiczeń na poligonach.

W czasie przesunięcia ugrupowania bojowego dywizjonu i baterii rozjemcy kontrolują zgranie i działania pododdziałów, zapisują czas opuszczania stanowisk ogniowych, przybycia na nowe stanowiska ogniowe i uzyskania gotowości; oceniają dokładność dowiązania topograficznego.

Podczas strzelania amunicją bojową wskazane jest, aby kierownik ćwiczenia do oddania kontrolnych strzałów wyznaczał różne działa w baterii, gdyż daje to w efekcie dokładniejszą pracę wszystkich obsługa dział przy wykonywaniu otrzymanych zadań.

Dokładność obliczenia nastaw przez ćwiczących, do celów bez strzelania kontroluje się przez porównanie z danymi grupy kontrolnej.

2. Omówienie i ocena ćwiczenia

Po zakończeniu ćwiczenia przeprowadza się ogólne i szczegółowe omówienie z żołnierzami dywizjonu /baterii/ biorącymi udział w ćwiczeniu.

Zależnie od konkretnych warunków omówienia może się odbyć w wyznaczonym rejonie lub w rejonie zakwaterowania pododdziału.

Do ogólnego omówienia kierownik ćwiczenia przygotowuje się w toku ćwiczenia i podaje w nim:

- temat, cele szkolenia, zagadnienia szkolenia i stopień ich wykonania;
- najbardziej pouczające i udane momenty działania baterii, plutonów oraz poszczególnych funkcyjnych;
- najcharakterystyczniejsze niedociągnięcia ujawnione w przygotowaniu pododdziałów oraz sposoby ich usunięcia.

Bardziej szczegółowe omówienie kierownik ćwiczenia przeprowadza z oficerami biorącymi udział w ćwiczeniu w obecności oficerów innych pododdziałów.

W czasie tego omówienia kierownik ćwiczenia podaje:

- myśl przewodnią i przebieg ćwiczenia;
- dane teoretyczne o przerabianych na ćwiczeniu zagadnieniach szkoleniowych;

- jak działały na ćwiczeniu pododdziały, poszczególni oficerowie, ilustrując to pozytywnymi i ujemnymi przykładami;

- oceny: zgrania pododdziałów i sztabu dywizjonu, pracy dowódców, sztabu dywizjonu, pododdziałów i rozjemców;

- ocenę ogólną ćwiczenia;

- kolejne zadania szkolenia bojowego.

ZAKOŃCZENIE

Omówione w tym skrypcie zagadnienia oparte są na wieloletniej praktyce szkoleniowej. Z doświadczeń tych niezbieżnie wynika, że prawidłowe i pełne przygotowanie aparatu kierowniczo-rozjemczego oraz systematyczne szkolenie podwładnych zapewniają przeprowadzenie ćwiczenia na wysokim poziomie i osiągnięcie wszystkich celów szkoleniowych.

Zasad omówionych w niniejszym skrypcie nie należy traktować sztywno lecz stosować je elastycznie i twórczo rozwijać, gdyż nie ulega wątpliwości, że metody szkolenia pododdziałów artylerii będą doskonalić i zmieniać się w miarę doskonalenia się techniki artyleryjskiej oraz wzrostu wymagań stawianych artylerii przez współczesne pole walki.

Wnioski i doświadczenia z ćwiczeń stanowią cenny dorobek szkoleniowy, gdyż stają się podstawą do lepszej organizacji procesu szkolenia.

Dlatego też przebieg każdego ćwiczenia winien być wnikliwie przeanalizowany, a wnioski uogólniane i skrzętnie odnotowane, co wymaga aktywnej i twórczej pracy ze strony wszystkich oficerów biorących udział w ćwiczeniach.

BIBLIOGRAFIA

1. Metodyka szkolenia taktycznego pododdziałów artylerii naziemnej - Wyd. MON, 1963 r.
2. Instrukcja organizacji i przeprowadzenia ćwiczeń taktycznych z oddziałami i pododdziałami artylerii - Wyd. Szefostwo WRiArt. WP, 1968 r.

3. Instrukcja organizacji, przeprowadzenia i oceny ćwiczeń taktycznych pododdziałów i oddziałów artylerii naziemnej oraz rozpoznanie artyleryjskiego - wyd. MON, 1963 r.
4. Program szkolenia specjalnego oddziałów i pododdziałów artylerii naziemnej - wyd. MON, 1965 r.
5. Instrukcja przeprowadzenia i oceny ćwiczeń kontrolnych zgrania stacji ARMS i baterii meteorologicznej - Wyd. Szefostwo WRiART. WP, 1967 r.
6. Metodyka prowadzenia ćwiczeń taktycznych w pododdziałach przeciwpancernych pocisków kierowanych - Wyd. MON, 1966 r.
7. Metodyka prowadzenia zajęć z dywizjonem rakiet taktycznych - Wyd. MON, 1963 r.
8. XII Sesja naukowa Akademii Sztabu Generalnego im. gen. broni K. Swierczewskiego. Temat: Proces dydaktyczno-wychowawczy w ASG. Materiały cz. II - Wyd. ASG, 1969 r.

OPRACOWAŁ
ST. WYKŁADOWCA KATEDRY WRiArt.

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK ZESPOŁU TAKTYCZNEGO
KATEDRY WRiArt.

ppłk dypl. mgr Henryk MAJEWSKI

płk dypl. mgr Roman WELC

Odbito 50 egz.

Egz. nr 1-50 bibl. tajna
Wyk. ppłk MAJEWSKI
Druk. K.L.
Nr. ks. 02644/03314/WW
Kor. E.L.

